

**Charles University, Faculty of Arts
Institute of Translation Studies**

Hybernska 3, Prague 1, Czech Republic
tlf.: +420 2 21 619 511/512, fax: +420 2 21 619 528, utrl@ff.cuni.cz

Posudek k magisterské diplomové práci Petry Konšalové "Explicitnost a explicitace v překladu"

Magisterskou prací má student prokázat schopnost samostatně zpracovat vědecký úkol, přičemž by měla být práce pro daný obor přínosná. Tyto požadavky splňuje tato práce v plném rozsahu. Petra Konšalová si sama zvolila texty k empirickému výzkumu, upřesnila úkol na syntaktické prostředky a zpracovala zvolené téma v obdivuhodně krátkém čase.

V práci si klade za cíl ověřit hypotézu, že při překladu dochází k explicitaci vyjádření nezávisle na jazyce a směru překladu (explicitační hypotéza) na příkladech populárně-naučných textů z oblasti historie. V kontrastivním česko-německém pohledu nebyla dosud explicitace zkoumána, jelikož se pojmy explicitace a explicitnost používají spíše v anglosaské translatologii a odpovídající výzkum se týká skoro výlučně překlady z nebo do anglického jazyka. V německé translatologii se o explicitaci mluví v souvislosti s tzv. překladatelskými postupy a s ekvivalenčními vztahy mezi výchozím a cílovým textem (Koller, Henschelmann). Jedinou výjimkou je anglista Steiner, který v poslední době předložil některé zajímavé podněty k metodice dalšího zkoumání explicitační hypotézy pomocí různých korpusů. Přínos práce Petry Konšalové spočívá tedy na jedné straně v tom, že poprvé soustavně zkoumá explicitační hypotézu na příkladech překladů z češtiny do němčiny a naopak, na straně druhé v tom, že uvádí téma explicitace jako univerzálie překladatelského procesu do německé translatologie. Bylo by proto přínosné zpřístupnit výsledky studie představitelům německé translatologie.

Práce se skládá ze čtyř částí. V **úvodu** představuje autorka cíl dané studie, výstavbu práce a metody zpracování a odůvodňuje také omezení na syntaktické prostředky.

V kapitole **Teoretická východiska** popisuje stav zkoumané problematiky. V druhé části této kapitoly pak vymezuje pojmy explicitace a explicitnost, mající pro další kapitoly stěžejní význam. Mezitím existuje k tématu početná literatura a potíž je hlavně v tom, podle jakých kritérií ji shmout popř. najít v ní určité tendence a směry. To se autorce daří velmi dobře, rozlišuje mezi různými pojetí explicitace, jímž pak přiřazuje jednotlivé vědce zabývající se explicitací.

V **empirické části** seznamuje autorka čtenáře nejdříve s analyzovanými materialy, s metodami a metodologickými problémy výzkumu, s hypotézou a postupy. V následujících analýzách zkoumá syntaktické prostředky s různou měrou kondenzovaností za prvé v původních českých a německých textech, za druhé v překladech do němčiny a za třetí v překladech do češtiny. Výsledky dílčích analýz pak porovnává a hodnotí, přičemž se explicitační hypotéza potvrzuje.

Zásadní metodologický problém při ověřování explicitační hypotézy spočívá v tom, jak odlišit explicitaci inherentní procesu překladu od explicitace způsobené žánrově-stylistickými konvencemi či interferencí. Autorka čelí tomuto problému tak, že podobně jako jiní autoři srovnává překlady s původními texty daného žánru a zároveň překlady ve směru česko-německém i německo-českém. Tím, že zkoumá v každém směru dva texty různých

Charles University, Faculty of Arts
Institute of Translation Studies

Hybernska 3, Prague 1, Czech Republic
tlf.: +420 2 21 619 511/512, fax: +420 2 21 619 528, utrl@ff.cuni.cz

překladaatelů, vyloučí také vliv idiolektu jednotlivých překladaatelů. Z metodologického hlediska jsou analýzy tedy zabezpečené a dobře promyšlené.

Po shrnutí výsledků v **Závěru** autorka ještě upozorňuje na problémy vlastního výzkumu a zamýšlí se nad otázkami pro další výzkum. Tím dokazuje, že vidí hranice výzkumu provedeného v rámci diplomové práce, že je schopná reflektovat vlastní výkon a vidět ho v širší souvislosti.

Jak uvedeno již na začátku, odpovídá studie Petry Konšalové v plném rozsahu požadavkům kladeným na magisterskou práci. Navrhuji proto známku Výborně (1).

V Praze 15. května 2006

D. Uhle

Dr. Dorothea Uhle
vedoucí práce